

Löytyykö Paras?

Palstalla seurataan kunta- ja palvelurakennemuutosten etenemistä eri puolilla Suomea.

Hannu Kallunki
Kuusamon perusturvajohtaja

Kuusamo, Posio ja Taivalkoski jättivät kukin ministeriölle oman Paras-hankkeen toimeenpanosuunnitelmansa. Yhteistoimintaa oli kuitenkin kaavailtu. Millaista?

Kuntien johto olisi halunnut yhdistää kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon yhdeksi toimijaksi. Teimme esityksen mallista, mutta kunnanvaltuustot eivät sitä hyväksyneet. Oli myös kuntaliitoselvitys. Siinä kävi samoin. Valtuustot päättivät, että tähän ei lähdetä.

Tänä vuonna olemme vielä keskustelleet yhteistoimintamallista, mutta kunnat päättivät tehdä omat suunnitelmansa.

Miksi esityksiä ei hyväksytty?

Siihen on luonnollisia syitä. Yksi on se, että etäisyydet kuntakeskusten välillä ovat pitkät. Posiolle on Kuusamosta 60 ja Taivalkoskelle 63 kilometriä. Näiden keskusten välillä on matkaa vielä enemmän.

On pelkoa siitä, että yhteistyö merkitsisi palvelujen siirtymistä kauas toiseen kuntaan.

Myös palvelurakenteet ja kuntakoot ovat erilaiset. Posio ja Taivalkoski ovat noin 4 000 asukkaan kuntia. Kuusamossa on 17 000 asukasta. Lähtökohdat ovat erilaiset. Eroja on siinäkin, kuinka paljon kunnat käyttävät rahaa sosiaali- ja terveydenhuoltoon asukasta kohti. Silloin on vaikea siirtyä laaja-alaiseen yhteistyöhön, joka pohjautuu asukas pohjaiseen kustannusjakoon.

Olemme muokanneet asenteita ja kiviä on yritetty kääntää, mutta realiteetit ovat mitkä ovat. Yhteistyötä on mietitty alueella kauan. Ensimmäisestä *Kytty*-nimisen hankkeen aloituksesta tuli juuri kulu-neeksi kymmenen vuotta. Käytännössä ristiriitoja ei ole, mutta naapurin näkökulmasta yhteistyön aloittamiselle ei ole löytynyt riittävän hyviä perusteita.

Miten tästä eteenpäin?

Näyttää siltä, että energia kannattaa nyt käyttää muuhun kuin yhteistyön jatkuvaan pohtimiseen. Kuusamossa meidän on järjestettävä asiat parhaaksi katsomallamme tavalla.

Etäisyydet Ouluun ja Rovaniemelle ovat pitkät ja lähimmät kunnat ovat niin pieniä, että emme voi tukeutua palvelutuotannossa niihin. Ja meillähän on melkein 20 000 asukasta ja matkailijoita melkein toinen mokoma käyttämässä terveydenhuollon palveluita.

Onko kuntien välillä kuitenkin yhteistyötä?

Terveydenhuollossa sitä on aika paljon. Sosiaali-toimessa yhteistyö on ollut lähinnä tiedonvaihtoa, koulutusta ja yhteistä palvelutilanteen- ja tarpeiden selvittelyä.

Konkreettinen yhteistyö rajoittuu sosiaalipäivystykseen, joka on toiminut hyvin. Pohjois-Pohjanmaan ikääntyvien palveluiden kehittämissuunnitelmassa on hanke, jossa mietimme parhaillaan vanhuspoliittisten ohjelmien päivytystä yhdessä Posion, Pudasjärven ja Taivalkosken kanssa.

Miltä tulevaisuus näyttää?

En ole hirveän huolestunut Kuusamon sosiaalihuollon tulevaisuudesta. Ikääntyneiden määrä kasvaa, mutta palveluiden järjestämiseen löytyy malleja. Haastavin työ on nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja jo syrjäytyneiden auttaminen. Tähän ei löydy valmiita palvelupaketteja.

Meillä kehittämistyötä on tehty jo pitkään, ja henkilöstö on siihen sitoutunut. Haasteista selviämiseen ei ole muuta keinoa kuin osaava väki.

On tietysti yleiset sosiaalihuollon huolet. Mekin mietimme, miten 60 miljoonan palvelut tuotetaan 50 miljoonalla? Mutta voimavarojen riittävyydelle on löydettävä valtakunnassa yhteinen ratkaisu. Ja uskon, että se löytyy.